

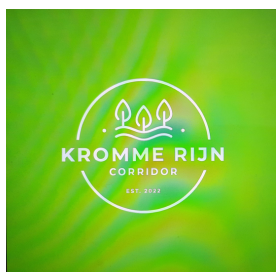
Spreekbeurt LWM Statencommissie, 4 september 2024

Geachte leden van Statencommissie Landelijk Gebied, Water en Milieu.

Het Natuurbeheerplan 2024 wordt binnenkort door de Staten vastgesteld. We zijn ermee bekend dat dit plan geen nieuw beleid bevat, maar een praktische doorvertaling is van eerder vastgesteld beleid en daarmee een toetsingskader vormt voor het verlenen van subsidies op basis van de subsidieregelingen die behoren tot het Subsidiestelsel natuur- en landschapsbeheer.

Provinciale Staten horen graag de mening van burgers over de plannen van de provincie Utrecht, voordat zij een besluit nemen. We maken dan ook graag van de gelegenheid gebruik om u te attenderen op de deplorabele status van het Natura2000-gebied Kolland en Overlangbroek. In het Natuurbeheerplan 2024 wordt in het kaartmateriaal getoond waar de provincie voornemens is om nieuwe natuur te ontwikkelen, waar dan het subsidiestelsel op van toepassing is. De kaart (bijgevoegd) laat zien dat er (nog) geen enkele plannen zijn om het natuurgebied wat bestaat uit vier afzonderlijke percelen (Kolland, 2 delen Oud Kolland en Overlangbroek) te ontsnipperen, om zo een aaneengesloten natuurgebied te creëren.

Kolland en Overlangbroek zijn landgoederen die een intrinsiek onderdeel vormen van een kleinschalig cultuurlandschap waar agrarische percelen afgewisseld worden met essenhakhoutbossen. Deze landgoederen zijn gelegen in het stroomgebied van de Kromme Rijn. De percelen van Kolland en Overlangbroek zijn gezamenlijk, in 2015, aangewezen als een Natura 2000-gebied voor het prioritaire habitatgebied van een in Europa zeldzaam bostype. Het is het enige Natura2000-gebied in Europa van essenhakhout op klei. De ecologische status van het Natura 2000-gebied Kolland en Overlangbroek is echter ronduit kritisch te noemen. Sinds de aanwijzing is het beschermde habitat ernstig achteruitgegaan. Er vindt enorme verruiging plaats door woekering van invasieve planten. Hierdoor verslechtert het habitat. De oorzaak van de verruiging komt mede door een combinatie van overmatige stikstofdepositie en een te laag waterpeil. Uit recente metingen blijkt dat de stikstofdepositie in het gebied ver boven de toegestane KDW waarde ligt. De combinatie van teveel stikstof met een te laag waterpeil leidt tot mineralisatie, die weer aanleiding geeft tot verruiging. Het areaal habitat neemt zo af, terwijl dit volgens het aanwijzingsbesluit juist had moeten toenemen. Ook slecht beheer is hier mede debet aan: het hakhoutonderhoud is stopgezet, perceelsgewijs worden essen geruimd en habitatvreemde boomsoorten aangeplant.

Het waterpeil in het natuurgebied kan op Overlangbroek door Staatsbosbeheer zelf ingesteld worden d.m.v. een stuw. Het gebied is daarmee, wat de interne peilen betreft, geïsoleerd. De agrarische peilen onmiddellijk grenzend aan het natuurgebied zorgen echter voor een wegzijging naar de belendende landbouwpercelen. De verschillen in peilen kunnen oplopen tot 55 cm.

We hebben in juni 2022 onze zorgen kenbaar gemaakt in ons rapport 'Verslechtering van het habitattyp H91EOC in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek: een ecologische en juridische analyse'. Een groot aantal rechtspersonen heeft de provincie in september 2022 gevraagd om passende maatregelen te nemen. Dit is momenteel een juridisch gevecht geworden tot aan de Raad van State toe. De provincie onderschrijft de problemen, maar wil deze aanpakken in het kader van het UPLG.

De door de provincie uitgebrachte NatuurDoelAnalyse (juni 2023) bevestigt de belangrijke drukfactoren voor de beschermde natuurwaarden in het gebied, zoals beschreven in ons rapport. Ook het advies van de Ecologische Autoriteit van juli 2023 heeft onze conclusies en aanbevelingen overgenomen en stelt een groot aantal maatregelen voor die, om verdere achteruitgang van algehele natuurkwaliteit te beperken, per direct uit gevoerd dienen te worden: onder meer het robuuster maken van de natuur door areaalvergroting en verbindingen met andere natuur (ontsnippering van de vier deelgebieden van Kolland & Overlangbroek). In het NDA is areaalvergroting ook als aanvullende maatregel opgenomen.

Dit conform de vereisten van Art. 6 van de Habitatrictlijn en Art. 2 van de Wet Natuurbescherming. Het voorkomen van achteruitgang, en het realiseren van een gunstige staat van instandhouding van de natuur in de aangewezen Natura 2000-gebieden, is namelijk een continue verplichting. Het voorkomen van verslechtering van de status van het beschermd habitattyp moet te allen tijden geborgd zijn.

Gelet op het vigerend Europees beleid (*in casu* VHR) en Nederlandse wetgeving (Wet Natuurbescherming) is ons pleidooi dan ook dat de LWM commissie aan het college van GS vraagt tot het onmiddellijk uitvoeren van alle maatregelen zoals beschreven in het advies van de Ecologische Autoriteit en komend jaar een begin te maken met de ontsnippering van de deelgebieden.

Ik dank u.

Wim Verheugt